

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Helyben: Egy óra kor. 1.— Negyedévre — 3.— Félévre — 6.— Egész évre — 12.—
Vidékre: Egy óra kor. 1.20 Negyedévre — 3.60 Félévre — 7.— Egész évre — 14.—
 Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
 Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
 Hirdetések petit számításal, díjszabás szerint.
 Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A szabadelvű párt.

Budapest, szept. 28.

Az ország figyelme a mai napon a szabadelvű párt ma este tartandó értekezlete felé irányul. Képes lesz-e ez a nagy párt a katonai követelések dolgában olyan megállapodásokra jutni, melyeket egyfelől a király is hajlandó megadni, s amelyek másfelől a várakozás izgalmában égő közvéleményt is lefogják csillapítani, kifogják elégíteni? A másik kérdés az, hogy Héderváry miniszterelnökkel élén vesz-e magába ez a párt annyi önérzetes erőt, hogy Körber osztrák miniszterelnöknek Magyarország belügyeibe való — a szemérmellen arcátlanságig menő — beavatkozását a leghatározottabban visszautasítsa. Mert egyszer már talán kellene következnie annak a pillanatnak is, hogy ez a nagy párt, vagy ennek egy számottevő része ne csak mindig görnyedő lojalitásáról s mindenre való kaphatóságáról tegyen bizonyosságot, hanem arról is, hogy van bátorsága és ereje nemzeti jogaink megvédelmezésére. Eddig ezt hiába vártuk ettől a párttól. Azonban ma, mikor soraiban ott van gróf Apponyi Alberttal, Szentiványi Kálmánnal, Ivánka Oszkárrel élén a volt nemzeti párt, ennyit talán mégis csak elvárhat a kormányzó párttól az az ország, mely a választási urnánál e többséget megteremtette, e pártot az uralkodó hatalom felelős részesévé tette.

Hogy a szabadelvű párt a katonai követelések dolgában olyan megállapodásra jusson, mely a koronát és nemzetet is egyformán kielégítse, nem hisszük. Az ellentétek itt óriási nagyságúak. A legfőbb hadur, aki osztrák császár és magyar király is egyszerre, azt mondja, hogy a hadsereg magyar ezredeinél a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet még elvben sem adja meg *soha*. Erre az államfentartó magyar nemzet azt visszhangozza feleletül, mondhatjuk pártkülönbség nélkül: Mi pedig ezen törvényben és királyi esküvel biztosított jogainkról nem mondunk le *soha, soha, soha!* A szabadelvű párt azután még ma sem tudja, hogy miként igazodjon el alkotmányunk e két felséges hatalmu tényezője, a nemzet és a korona akarata között. Sokan azt mondják, hogy a magyar szolgálati és vezényleti nyelv jogáról le nem mondunk, csak egyelőre nem követeljük azt, még pedig *célszerűségi* szempontból. Indokolják ezt azzal is, hogy az öreg királynak ne tegyük keserűvé uralkodásának talán utolsó évtizedét. Erre az indokolásra a függetlenségi párt azt feleli, hogy hát a nemzetben hagyjuk élni a teljesületlen jogoknak azt a keserűségét, mely utóvégre epévé érlelődve, megmérgezi még a monarchikus államformát is Magyarországon s azok malmára hajtja a vizet, akik sem hazát, sem Istent, sem királyt nem ismernek, hanem a nemzetköziség bálványai előtt hoznak áldozato-

kat? A rideg tény az, hogy ezzel a megoldással még az ország szabadelvű pártjainak az a túlnyomó többsége sem lesz megelégedve, mely az összes nemzeti követelések teljesítése mellett foglalt állást. A harc, a függetlenségi párt obstrukciója tehát tovább fog folyni, annál is inkább, mert ez a párt határozottan tudni véli, hogy ha gróf Khuen-Héderváry megkapja a felhatalmazási és ujoncmegajánlási javaslatok elfogadását, akkor korántsem vonul vissza — amint ígérte — hanem egy, az ő kormányzati szellemének kaptafájára alakítandó kormány segítségével tovább is miniszterelnökségével óhajtja boldogítani Magyarországot. A függetlenségi párt tehát tovább folytatja az obstrukciót, már csak azért is, mert hozzá Bécsből olyan hírek érkeznek, melyek azzal biztatják, hogy akciójának — melylyel győz, vagy bukik — esetleg sikere lesz. E hírek szerint a magyar nemzeti követelések miatt magában az ugynevezett hadvezetőségben is éles ellentétek támadtak. *Pitreich* közös hadügyminiszter állítólag már elejétől kezdve azon az állásponton volt, hogy a jogos magyar nemzeti követeléseket teljesíteni kell, annál is inkább, mert nem szabad a külföld előtt demonstrálni azt a tényt, hogy Magyarországon még az ujoncállítás is lehetetlenné tehető. Ezzel szemben Beck vezérkari főnök felfogása győzött *egyelőre*, hogy a magyaroknak engedmény nem adandós ha másként nem lehet, erőszakkal, a magyar nemzeti akarat leverésével kell a hadvezetőség akaratának érvényesülni. *Egyelőre* ez utóbbi felfogás győzött, de nem lehetetlen, hogy a közel jövőben *Pitreich* hadügyminiszter felfogása érvényesül s akkor a függetlenségi párt állásfoglalásának győzelme is biztosítva van. Ezért is folytatja a függetlenségi párt a küzdelmet, mely — mint Kossuth Ferenc kijelentette — nem a botrányok sorozata, hanem az erős, rendíthetetlen kitartás küzdelme lesz a törvénytelen kiserlete ellen.

Ismételjük, hogy az egész nemzet osztatlan figyelme a szabadelvű párt ma esti értekezlete felé irányul. Mert kétségtelen az, hogy történelmi fontosságú pillanatok élünk, amelyek mikénti fejlődésére nagy hatással lesz az, hogy gróf Apponyi Albert eszméi diadalmaskodnak-e ezen az értekezleten, vagy azé a csoporté, mely az ellenzékét akasztófákkal kecségetető Tisza Istvánt vallja vezéréül. Gróf Apponyi Albert pedig azokból a nemzeti követelményekből, melyekhez harmincéves politikai multját odaszögezte — nem engedhet. És hisszük, megvagyunk győződve: nem is fog engedni. Kizárhatják s valószínűleg ki is fogják őt zárni emiatt a hatalomból, de ő azért hatalom, annak a nemzetnek vezére marad, melyet az erőszak brutalitásával letörhetnének ugyan egy időre, de meg nem hajlíthatnak soha. Annak a nemzetnek vezére ma-

rad, amelynek akarata — uralkodók mulnak és uralkodók jöhetnek — előbb vagy utóbb, de diadalmaskodik.

Budapest, szeptember 28.

A képviselőház ülése. A képviselőház kedden délelőtt 10 órakor ülést tart.

Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, ma reggel Eberhardról Budapestre érkezett.

Alaptalan híresztelések. Budapesti és bécsi lapokban a mai napon több cikk jelent meg, amelyeknek eredete közös forrásra vezethető vissza. E cikkek szerint gróf Apponyi Albert és yele együtt a volt nemzeti párt tagjai katonai programjukat módosítani szándékoznak, különben a kormánypártnak a «szakadás»-nak kellene bekövetkeznie. Jelen pillanatban ilyen prapötens és izléstelen követelést hangoztatni helytelen. Kijelenthetjük, hogy sem a miniszterelnök, sem azon tagjai a kormánypártnak, akiknek befolyásuk van, ezt a provokációt nem helyeslik s hogy ezeknek a találgatásoknak véget vessünk, kijelentjük, hogy gróf Apponyi Albert és a volt nemzeti párt tagjai katonai programjukban semmit megváltoztatni nem fognak s hogy eddigi állásponjukon megmaradnak s ahhoz ragaszkodni is fognak s tőle eltérni nem fognak. Ha akadnának politikusok, akik Apponyiéknek a katonai kérdésben elfoglalt álláspontját nem fogadják el, hanem Körber álláspontjára helyezkednek, amiben mi nagyon is kételkedünk, ez esetben is bekövetkezik a «szakadás», de ki fog tűnni, hogy a *magyarság* sem Körbertől, sem a neki hódoló bécsi és budapesti lapoktól irányzatot nem fogad el.

A válság.

Budapest, szeptember 28.

A szabadelvű párt az egész válság alatt ma érkezett el a legfontosabb, illetőleg a döntő pillanathoz. Az egész ország közvéleménye és érdeklődése függ ma a szabadelvű pártól, mert ma esti értekezletéből folyólag kell eldöntenie, hogy a katonai kérdésekben mily alapra helyezkedik. A nagy kérdés most az, kapunk-e ebben elfogadható alapot a kibontakozásra, vagy sem. A szabadelvű párt ma esti értekezletén nem állapítja meg ugyan a végleges programját, csupán annak kidolgozására *bizottságot* fog kiküldeni, de azért a ma esti értekezletnek már *direktívákat* kell adni a bizottságnak, amely aztán csakis annak az alapján dolgozhatja ki a párt programját.

A kiküldendő bizottság munkájának tekintettel kell lenni az országos akaratra is, különösen a vezényleti nyelv tekintetében és természetesen, hogy ebből a bizottságból nem maradhat ki gróf Apponyi Albert sem.

Sokkal nagyobb és országos kérdéseknek tartja ma Apponyi a válság anyagát, hogysem annak megoldási munkájától visszahúzódni akarna, sőt éppen most, mikor harminc éves politikai küz-

delmének célja a megvalósulás küszöbe elé tereltetett.

Se ő nem hátrálhat meg az utolsó lépés előtt, sem a párt nem nélkülözheti, ha lépést akar tenni az Apponyi program felé.

A szabadelvű pártra nézve tehát bekövetkezett a feltétlen leszámolásnak a napja. A ma esti döntő találkozásán mélyen át kell éreznie azt a nagy horderejű misszióját, amely felett többé átsiklania nem lehet. Annál kevésbé teheti ezt a párt, mert különösen a párt azon része, amely Apponyi köré csoportosul nagy számban, a nemzeti követelményekből nemhogy engedett volna, hanem ezek mellett erős akaratú szakadás árán is kitartani kész. Egyébiránt, mint munkatársunk előtt *Wekerle* Sándor is megerősítette, a katonai reformkövetelményekre nézve a szabadelvű párt nagyban és egészben egyetért, csupán a felségjog interpretálásában szakadhatnak szét a nézetek és az emberek. E tekintetben azonban még a párt egyetértő megállapodása után is fenmarad az a nagy feladat, hogy a király s a nemzet felfogása között kétségtelenül jelentkező különbségeket kiegyenlítsék.

A válságról a következő tudósításokat közöljük:

Héderváry bécsi utja.

Gróf *Héderváry* miniszterelnök vasárnap hajnalban váratlanul Bécsbe utazott és a király délelőtti tízenegy órákor *magánkihallgatáson fogadta*. A miniszterelnök egy óra hosszat időzött ő Felségénél és jelentést tett a kabinet újalakításában való fáradozásának eredményéről. Még tegnap, vasárnap, a három órai vonattal vissza is utazott Budapestre, a hova este hét órákor érkezett meg és a pályaudvarból egyenesen a miniszterelnöki palotába hajtatott. Nemsokára megérkezése után fölkereste *Lukács* pénzügyminiszter, aki a szabadelvű pártkörben kapta meg a miniszterelnök értesítését megérkezéséről. A két miniszter hosszabb ideig értekezett, azután gróf *Héderváry* a Nemzeti Kaszinóba ment, ahol egy politikai kérdésére ennyit mondott:

— Kabinet még nincs és program sincs.

A miniszterelnök kihallgatásáról a félhiva-

talos *Magyar Távirati Irodá*-nak ezt jelentik Bécsből:

A király ma reggel kilencedfél órákor Schönbrunnból a Burgba érkezett. Ő Felsége tízfélfél órákor gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnököt, aki reggel negyed nyolc órákor érkezett a keleti expresszvonattal, külön kihallgatáson fogadta, mely majd egy óráig tartott. Délelőtt a király *Körber* osztrák miniszterelnököt is hosszabb külön kihallgatáson fogadta. Délután négy órákor a király ismét visszatért Schönbrunnba.

Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök szerdán, e hónap 30-án, a cár látogatása alkalmával ismét Bécsbe megy s valószínűleg akkor tesz előterjesztést a kabinet megalakulása dolgában.

Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök a király budapesti utazásának az érdekében is tett lépéseket s mint félhivatalosan jelentik, a királynak Budapestre való utazása dolgában eddig még nem történt rendelkezés.

A helyzet, amint az eseményekből látszik, a miniszterelnök bécsi utjával még mindig nem tisztázódott.

A miniszterelnök bécsi utazásáról, nem hivatalos uton, a következő értesülést jelentik:

Bécs, szeptember 27.

Körber miniszterelnök ma a Hofburgban történt kihallgatása után több politikussal beszélgetett és nem titkolta, hogy gróf *Khuen-Héderváry*, aki előtte volt ő Felségénél, a Reichsrathban minap elhangzott kormányelnöki beszéde miatt a magyar pártokkal szemben kényelmetlenül érzi magát. Ez — így beszél — az audiencián is szóba került s ámbár arról, amit ő Felsége a magyar miniszterelnökkel négyszemközt beszélt, természetesen biztosat tudni nem lehet, de jól értesült politikai körökben elterjedt hírek szerint a korona ismét *Körber*nek adott igazat s őt dezavualni nem hajlandó.

Gróf *Khuen-Héderváry*, így szólnak ezek az értesülések, nem apprehenzíve szölt *Körber* beszédéről s annak tartalmát egyénileg is nem tartotta sérelmesnek, csupán referált arról, hogy ez a beszéd a mostani amugy is zilált viszonyok közt a magyar pártok érzékenységét növelte és ennek kapcsán kifejezést adott annak az aggodalmának, hogy e beszéd hatása az ő megoldási kísérleteit hátrányosan befolyásolhatná.

Ezzel szemben — hírlik e forrásból — *Körber* kijelentette, hogy amit ő a Reichsrathban a hadsereg egysége érdekében és az azt megbontó

törekvések ellensúlyozására (!) mondott, az mind a császár intenciójának felelt meg, az szerinte nem beavatkozás Magyarország belső ügyeibe s annak minden szavát neki, mint a dualizmus egyik hivatott megvédőjének joga, sőt az adott helyzetben kötelessége (!) volt elmondani.

Ő Felsége — szól tovább ez az információ — *Körber* felfogását tökéletesen osztja s így a magyar miniszterelnöknek aligha lesz módjában olyan kijelentést tenni, vagy a kormány lapjában tétetni, amely *Körber* miniszterelnök állásfoglalását akár csak gyöngítse is.

Ami pedig *Khuen-Héderváry* kísérletének egyéb részleteit illeti, itteni irányadó körökben a mai kihallgatás után is meg vannak győződve arról, hogy a magyar szabadelvű párt a koronának a minapi kéziratban ismétellen kifejezésre jutott intencióit a katonai kérdésekben vállalni fogja s ha egy *Khuen*-kormány katonai programot ad, az eddig ismeretes koncessziók mértékét túl nem fogja haladni. Eziránt, hír szerint, a jövőndő kabinet tagjai közt ugyan még nincs meg egészen a megegyezés, a gróf *Khuen-Héderváry* mai ittléte alkalmával nyilván az ez irányban fölmerült akadályok is diskutáltattak, de hogy mik ezek az akadályok és mennyiben segítettek rajtuk, arról biztosat nem tudnak.

Wekerle a helyzetről.

A *Hazánk* munkatársának ma alkalma volt *Wekerle* Sándorral beszélgetést folytatni, amelynek során a jelenlegi helyzetről *Wekerle* Sándor a következőleg nyilatkozott:

— Ujat ugyan nem mondhatok, mert hisz a helyzet ma is változatlan. A szabadelvű pártnak ma estére hirdetett értekezlete csak annyiban bír fontossággal, hogy az ország ez időszerinti többsége végre elhatározta magát, a válság okául szolgáló katonai kérdésekben határozott programot adni. Az értekezleten egyébként e kérdés csak annyiban fog érinteni, hogy a párt ki fogja mondani, miszerint a katonai reformkérdésekben állást kíván foglalni és egy szűkebb körű bizottságot fog kebeléből kiküldeni, amely a pártnak rövid időn belül az általa kidolgozott programot lesz köteles bemutatni.

A párt nagy többsége a katonai kérdések lényegtelenebb részében egyforma nézettel bír. Nincs ugyanis eltérés a fölött, hogy közös cimerről, jelvényekről szó sem lehet, hanem hogy e

A versaillesi parkban.

— A Magyarország tárcája. —

Almodozva, elmerengve a mult emlékein bolyongok a szomorú s hajdan pompás versaillesi park sétányain. Lábam alatt megzörren az el-sárgult falevél, amely vastag avart von a fasorok közé s földi mulandóságok gondolatát kelti fel a céltanul bolygó lelkében. Órák hosszat elbolyonghat itt a magányt kedvelő, senki nem zavarja álmodozásában. En egy októberi nap délutánján jártam itt. Lassan, szinte észrevétlenül ereszkedett alá a szürkület, titokzatos békés csönd honolt a széles fasorok között. Karomra támaszkodva lépkedett mellettem. Lány, behizelgő hangján mesélte el nekem a következő történetet:

Mademoiselle Paula le Harnyl legfiatalabb leánya volt egy adófelügyelőnek, aki Angliába menekült a rémuralom elől. Ez akkor történt, amikor forrongásba jött az egész világ s amidőn emberi fejeket tüzött az utcai lámpák vasára az emberi vadság. Abban a ködös kis kikötővárosban, amelyben d'Elzanges marquis a véres tragédia bevégezését várva visszahúzódott s bánatosan számálta száműzetése napjait, mint egy tündéri tünemény jelent meg a leány. Ellenállhatatlan büverő vonzotta a leány közelébe, úgy érezte, reményei ébredezni kezdenek ismét. A szeretetreméltó kokettériák, pajkos szavak, amelyekkel a leány a partment sétatákon szórakoztatta, a szentimentális hangulatok a zöld színben csillogó tenger mellett szenvedélyes szerelmet ébresztettek a marquis szívében. Egy este

azután szerelmes áradozások között elhatározták, hogy megszöknék. Rozoga kis csónakba ültek, amelynek feneké fával volt megterhelve. A leány aggódva, mint egy pihegő madárka, amelyet fészkből zavarnak ki, a férfi büszkén s boldogan szerelme birtokában nézett a jövő elé. Duzzadó erővel hajtották előre a csónakot. Hirtelen heves vihar csap le a tengerre s egyszerre ködbe burkolja a csónakot. Sötét éjben céltalanul hanykolódik a csónak a háborgó tengeren; heves szélroham egy sziklához sodorja s darabokra zuzza...

D'Elzanges marquis egy halászkunyhó faágán fekszik. Homlokából lassan szivárog ki a vér, jobb karja el van törve. Amikor felnyitja szemét, aggódva látszik kérdezni:

— Hol van ő?

Remegő ajakkal lassan ejti ki a leány nevét, de hiába! Hiába siklanak nyilsebességgel a tengeren a keresésére kiküldött csónakok, magas díj a jutalom annak, aki visszahozza a szeretett nőt. A kegyetlen tenger, nincs oly váltságdíj, amiért visszaadja az elrablott holttesteket! A boldogtalan sohasem látta őt többé; lázálmaiban sokszor megjelent előtte szépségének teljében, leomló haja, amely ugy fénylett, mint pirkadás biborfénye, hófehér vállát egészen eltakarta. Majd beesett orcákkal, mint kísérlet jelent meg előtte s felriasztotta álmából. Mászor mint rémes látomány nem hagyta pihenni. Homloka körül puha leomló tengeri növények voltak összefűzve s a szeméi zárva voltak...

Egyedül, a világtól elzárkózva, életét meghalt

szerelme emlékének szentelve élt kastélyában. Még most is imádtá Paulát. Mily elviselhetetlennek látszott előtte a jövő, megfosztva minden reményétől. Mily borzasztó volt az ébredés az édes álomból. Mily gyöttrő volt a gondolat, soha többé viszont nem láthatni azt, akit oly forró szerelemmel imádtott. Gyászba borulva, némán, meggörnyedve ül naphosszat a nyitott ablak mellett, kezében tartva az imádtott nő arcképét s amikor hosszasan elnézegeti a beszédes okos szemeket, megnedvednek szempillái. Mászor sötét helyekre menekül az emlékek elől. A páztorok meghatva vetnek keresztet magukra, ha észreveszik a szenvedő réveteg tekintetét. Naiv hittal rebesgetik, hogy valami gonosz démon tartja hatalmában. Szolgái, akik körülötte vannak, találgatják, vajon ki lehetett az imádtott nő, akinek nevét annyiszor elrebegeti a marquis. Talán a guillotine alatt végezte életét s a borzasztó csapás esztől fosztotta meg gazdájukat.

Idők multán csillapodtak a kínzó fájdalmak s csendes bánatban olvadtak fel. Hogy emlékét minél maradandóbban fentartsa, vagyonának nagyrésztét Paula emlékeinek ápolására áldozza. Urnákat helyez el parkjában, amelyeket illatos virágok vesznek körül. Allegorikus szobrokat állítat fel a fasorok árnyas fái között. Minden az ő emlékét szolgálja: virág, fa, bokor, az egész park, minden, minden!... Az illatot lehelő rózsabimbók fakadó szirmai mintha az ő szerelméről mesélnének bus regét, a karesu fatörzsek mintha azt mondanák: ilyen sugár volt az ő növése is. Az éji szellő alatt meg-meghajló galyak, mintha az ő hajló járását utánoznák. Az aláhanyatló nap bibortüze is azt látszik mondani: ilyen volt az

tekintetben az országnak igenis joga van az önállóságát markansul kifejező eszközök alkalmazását kérni. Az sem képezi vita tárgyát, hogy a 68-iki felségrendelet értelmében a magyar honosságu közös hadseregbeli tisztek a Magyarországon elhelyezett ezredéknél kötelesek szolgálatot teljesíteni és nem idegenben.

Sajnos azonban, nincs meg ezen egyhangúság a legfontosabb kérdésben. Nevezetesen a felségjogoknak az interpretációja nagyon is eltérő egymástól. Már pedig, különösen az *utóbbi események* folytán, nagy fontossággal bírna, ha az 1867. évi XII. t.-cikk 11. §-ában foglalt fejedelmi jogok értelmezése tekintetében, ha már az egész ország nem is, de legalább a nemzet többségét képviselő szabadelvű párt kebelében egyöntetű nézet uralkodna. Ha ez nem sikerül, — ami pedig egy kis jóakarattal igen könnyű volna, — akkor a válság nemcsak hogy a megoldás stádiumába nem lépne, de félt, hogy még inkább súlyosbodna.

Munkatársunk azon kérdésére pedig, hogy a válság nem volna-e a nemzet törvénybiztosította ama jogának érvényesítésével megoldható, hogy az *önálló magyar hadsereg* létesítése a jelenlegi magyar honvédség keretében elhatározatlan, Wekerle Sándor azt válaszolta:

— E kérdés mindenestre megfontolást igényel, de az 1868. évi, különösen pedig az 1889. évi véderőtörvény rendelkezései szerint *nagy nehézség nem forog jenn az önálló magyar hadsereg létesítése iránt*, mert helyes az Ön állítása, hogy az országnak joga van a közös hadsereg ujoncjutalékát felemelni vagy leszállítani. Ha már most az új véderőtörvény keretén belül a mostani létszám leszállítható, az így nyert ujoncfelesleg mind a honvédségnek volna átadható és az ország élve a honvédség belső vezetésében eszközözendő változtatási jogával, a modern katonai technikának megfelelően *alkathatná át a honvédséget és így kész volna az önálló magyar hadsereg.*

A szabadelvű párt.

A szabadelvű párt ma érkezett el a döntő pillanathoz. Ma kell a pártnak színt vallania, ezt várja tőle az egész ország. E nagy és súlyos fel-

ő ajaka... Jácintok nyíltak, szegfűk virágoztak, apró kék virágozkákból szívet formált a kertész gondos keze, amelyet piros virágokból kirakott nyíl tört át s alatta e latin felírás volt olvasható virágokból kirakva: Aeténus Amor.

Hófehér liliumok botogatták szirmaikat, álmódóva, mint a meghalt kedves szemei. Magas eprusok nyultak az ég felé a kerítés mellett s a szökőkútak medencéiből örökösen szállt fel a vizsugár, mintha ezüstkönyeket sirtak volna s halk csobogásuk sóhajtozva, panaszos hangon mesélt egy gyengéd szerelemről...

Naphosszat elüldögélt kertjében a marquis, ilyenkor azt hitte, Paula van mellette. Félve üzte el a tarka pillangókat, elrebbentette a csicseregő madarakat, egyedül akart maradni, egyedül az emlékeivel. Végre ezt is meguntta, kifárasztotta a magány, vágott a halál után, amikor majd megszólal a lélekharang tiszta hangja. És a halál mint egy hosszú, kínos élet megváltója jelent meg előtte. Egy este kilehelte lelkét. Ugy kívánta életében, hogy viruló, illatos rózsákkal fedjék be koporsóját s jácintot s szegfűt is tegyenek koporsójára.

És ezalatt az illatot árasztó, bódító virágkoporsó alatt aludta örök álmát...

Mialatt szép kísérőnőm elmesélte a bus történetét, szemeim megnedvedtek a könyektől. Csendesem, szinte suttogva mondotta:

— Van-e a világon szebb valami, mint a szerelem. Szeretni és szeretve lenni?...

A sárga levelek peregve hullottak alá s zizegve estek az elfonnyadt avarra...

René Maizeroy.

adatot érzi is a pártnak minden egyes tagja. Azok az ellentétek, amelyek eddig a pártnak voltak, részint vannak is még, eloszlóban vannak s remény van rá, hogy az esti értekezleten teljesen megszűnnek.

Ma a szabadelvű pártnak mindinkább az a telfogás nyomul előtérbe, hogy a pártprogramban minél erősebben kell a nemzeti jogoknak kidomborodni s így a párt nem zárkozhat el a vezényleti nyelv jogosságának elvi fentartásától sem.

De hogy a párt ma este állapítja meg végleges programját, azt még nem állítják határozottan. Valószínű, hogy csak azt a bizottságot fogják kiküldeni, amely a ma esti értekezlet diskusszióinak az alapján a program-tervezetet készíti majd el.

Biztos forrásból értesülünk, hogy a bizottság a következőképp fog megalakulni: *Szell Kálmán*, gróf *Apponyi Albert*, *Andrássy Gyula*, *Tisza István* grófok és *Hodossy Imre*. Ha azonban óhajok merülnek fel arra nézve, hogy a bizottságban katonai szakértők is részt vegyenek, úgy kiküldik még abba: *Bolgár Ferencet* és *Münnich Aurélt*. A bizottság *pusztán a katonai program megállapításával* lesz elfoglalva.

Tegnap este nagyon kevesen voltak fenn a szabadelvű körben, de akik megjelentek, azok a ma esti értekezletről beszéltek. A kormánytagok részéről csak *Lukács László* pénzügyminiszter volt jelen, aki bizalmasainak elmondotta, hogy a kabinet megalakulásának *akadályai merültek fel* s így a keddi ülésen még mindig nem fog az új kabinet bemutatkozni.

A függetlenségi párt.

A függetlenségi pártnak Budapesten időző tagjai rendszeren három helyen szoktak találkozni: délben a *Kossuth Lajos-utcában*, este a *Pannonia* éttermében s éjjel a *Balaton kávéházban*. Mind a három helyen számosan jelentek meg tegnap s leginkább *Kossuth Ferencnek* egy lapban megjelent cikkét tárgyalták, amelynek ez a címe: *Párthiveimhez*.

A párt tagjai, de a fiatalabbak közül is a higgadtabbak igazat adnak sok dologban *Kossuthnak*. Így elismerik annak az igazságát, hogy a nemzetnek nyugalomra, higgadságra, megfontolásra van szüksége. A leszerelést pedig egyáltalán nem hangoztatja *Kossuth*, mert a *magyar nyelv jogait követeli, azokat földadni nem akarja*, de az a jelszava, hogy *passzív ellenállás legyen föltétlen nyugalommal és higgadsággal*. Csak ebben az esetben vállalja továbbra is a vezetés felelősségét.

Kossuth e szavait követésre méltónak tartják a párt régi, harcvált tagjai s azért is helyeslik, mert méltóságos, öntudatos magatartással a pártnak sokkal több súlya lesz, mint volt az utóbbi időben.

A képviselőházban.

A képviselőház ma, dacára annak, hogy ülés nem volt, mégis már a kora reggeli órákban mozgalmas képet nyújtott.

A képviselőházban megjelent ma *Apponyi Albert* gróf, a képviselőház elnöke is, aki a tisztességével járó teendőket végezte el, majd fél-tizenegy órakor *Wekerle Sándort* fogadta, akivel közel másfél órán át tanácskozott. *Wekerle Sándor* után *Barabás Béla* ment be a Ház elnökéhez, — akinek, mint hirlik, bejelentette, hogy a képviselőház holnapi ülésén nyilatkozatot kíván tenni. Később hosszasan tanácskozott *Ivanka Oszkár*ral, *Szentiványi Árpáddal*, *Sághy Gyulával*, *Bolgár Ferenc*cel és *Bernáth Bélával*, egy óra után pedig távozott, délután 2 órakor azonban ismét visszatért a Házba.

Az adómehtagadás.

Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök, miután több község és törvényhatóság utasította közpénztárát, hogy az ex-lex állapotra való tekintettel adóbefizetést ne fogadjon el, ezzel szemben, mint belügyminiszter energikus közbelépésre szánta el magát. A belügyminiszter valamennyi vármegyei és

városi törvényhatóságokhoz a következő körrendeletet intézett, melyben kimondja, hogy *minden olyan törvényhatósági határozatot megsemmisít, mely eltiltja a törvényhatósági közegeknek az önkéntes adózás elfogadását.*

Los von Ungarn.

Bécsből jelentik: A Wolf-csoport nagy pártgyűlést rendezett a Magyarországtól való teljes elszakadás mellett. A gyűlésen valamennyi szónok, *Berger, Schalk, Steyn, Herzog* a *Los von Ungarn* jelszó alatt megindult mozgalmat dicsőítette. A gyűlésen kimondták, hogy egész Ausztriában agitációt kezdenek a Magyarországtól való különválás siettetése céljából.

Deésről telegrafálják: *Deés* város képviselőtestülete szeptember 25-én tartott rendkívüli közgyűlésében dr. *Kutár Gyula*, városi főorvos indítványára elhatározta, hogy a katonák visszatartása miatt felír s megtiltja a városi adóhivatalnak, hogy állami adót szedjen.

Zilahról táviratozzák: *Zilah* város közgyűlése kimondta, hogy a törvényhozás által meg nem szavazott adót saját közegei által sem kivetni, sem beszedni nem engedi, tiltakozik a három évüket kiszolgált katonáknak további bentartása ellen s országos képviselője által a sérelmek megszüntetésére az országgyűlést megkeresi.

TÁVIRATOK.

A Reichsrath ülése.

Bécs, szept. 28. Beérkezett *Schöpfer* képviselőnek a honvédelmi miniszterhez intézett interpellációja, melyben utalással *Weber Artur* tartalékos hadapródnak a párbaj megtagadása miatt való lefokozására, valamint dr. *Schuhmacher* tartalékos segédorvosnak, ki *Weber* becsületbírság előtt képviselte, közönséges népfölkelővé való besorozására, azt kérdezi, hogy tarthatja a miniszter összeegyeztethetőnek azon kötelességgel, hogy a törvények szerint cselekedjék valaki, azt, hogy tiszteket azért, mert a törvényeket szem előtt tartják és a bűnös cselekedetet visszautasítják, rangjuk elvesztésére büntetik és mit szándékozik tenni, hogy a párbajkényszer vétkes álláspontra továbbra ne érvényesüljön. Az elnökhöz intézett kérdésben *Bianchini* képviselő, ki beszédét horvátul kezdte és németül folytatja, megjegyzi, hogy gróf *Khuen* általános bámulatra lett miniszterelnök Magyarországon. Zsarnok rendszere Horvátországban azonban tovább tart. Az elmúlt hónapban ismét vér folyt Horvátországban. (Halljuk! Halljuk!) Az elhangzott tiltakozások dacára *a közös hadsereg még mindig a brutális magyarság szolgálatában áll a horvátok ellen, kik a Habsburgdinasztiaért oly sok áldozatot hoztak*, min egy nép sem. (Elénk helyeslés.) Hogy hevülhetnek a horvátok oly hadseregért, mely csak eszköz ellenségeik kezében. (Helyeslés.) Az ártatlan vér, melyet a közös hadsereg Horvátországban ontott, boszúért kiált az égre. A horvát nép azon meggyőződésre jutott, hogy e monarchiában nem talál védelmet és jogot. A szólok kéri az elnököt, hogy hasson oda, hogy a honvédelmi miniszter válaszoljon ez ügyben beadott interpellációjára. Bárhogy is hangozzék felelete, *a horvátok minden bizalmukat elvesztették a közös hadseregtől.*

A szerb ellenforradalom.

Belgrád, szept. 28. Az eddigi vizsgálat szerint azt hitték, hogy a nisi összeesküvést egy beavató tisztnak vigyázatlansága idézte elő. Ma kiderült, hogy *Weissmann* belgrádi orosz ügyvivő volt az első, aki a szófiai szerb diplomáciai ügynökség révén értesült az összeesküvésről s jelentést tett róla a kormánynak.

Forrongás a Balkánon.

Konstantinápoly, szept. 27. Bulgáriának a portához való közeledési szándékait, mint ahogy azt bebizonyították, az *osztrák-magyar monarchiának és Oroszországnak Szófiában tett nagyon komoly lépéseinek hatása idézte elő*. A Törökország és Bulgária között való megegyezés, úgy látszik, az en-

tente hatalmak akciójának eredménye, melyhez a többi hatalmak is hozzájárultak. A helybeli mértékadó diplomáciai körök jó szemmel nézik a kölcsönös megértést, amely alkalmas a békét megtartani és Törökország, valamint Bulgária belső állapotait megjavítani. Ezt azonban nem szabad tulbecsülni. Egyelőre úgy látszik, a kölcsönös megértés még nem teljes. Ausztria-Magyarország és Oroszország nyilatkozatai a Szófiában és Konstantinápolyban tett lépéseket illetőleg hatással voltak a portára.

Előfizetési fölhívás!

Október hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentúl is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel a lap közönségét még szívesebben összekötésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelclapot, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyedévi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.—«	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.—«	Félévre	7.—«
Egész évre	12.—«	Egész évre	14.—«

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet.

Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Tisztelettel

a «Magyarság» kiadóhivatala.

NAPIHIREK.

A munkakiállítás berekesztése.

Budapest, szept. 28.

A budapesti tanonc és segédmunkakiállítást tegnap este 6 órakor bezárták és ebből az alkalomból a bíráló-bizottság tagjai és a rendezők összejövetelt tartottak, melyen megállapították a most befejezett kiállítás eredményeit. A látogatók száma 58,831-re rugott. A kiállítók összesen 1437 kitüntetést kaptak; miniszteri elismerő oklevelet 441 munkaadó az Országos Iparegyesület ezüst díszérmé 18, az Iparegyesület bronzérmé 22, arany okmányt 283, ezüst okmányt 664, bronzérmé 391 kiállító, közreműködői oklevelet pedig 15 rendező. Ezenkívül a kereskedelmi miniszter és egyes munkaadók adományából 274-en kaptak 100 és 10 korona közt változó pénztjalmakat, összesen 5905 koronát. Egyik kiváló vonása volt a kiállításnak a vidék nagy érdeklődése. A záró ünnepre 55 vidéki városból mintegy 100 tanonciskolai tanító és közel ezer inas jött tel a kereskedelmi miniszter intézkedése folytán.

A látogatóknak ez a tömege korán reggel a Gerbeaud-pavillonban reggelizett, ahol Gerbeaud személyes felügyelete alatt szolgálták ki őket. A kiállítás-

ban a vidékiek végignézhették, amint inastársaiknak, akiket már a király is megdicsért, a kereskedelmi miniszter személyesen ad át közel ezer kitüntetési okmányt, ami növeli ennek a kiállításnak országos jelentőségét.

A kiállítás fényes sikerének megünneplésére és a tegnapi nevezetes záróünnep befejezésül a bíráló-bizottság elnöke, Thék Endre tiszteletére tegnap este a «Pannonia»-ban a kiállítás jury-tagjai áldomást rendeztek.

*

A kiállítók hétfőn, kedden és szerdán szállítják el a tárgyaikat az Iparcsarnokból.

Azok a kiállítók, akik a tegnapi ünnepélyes díjkiosztáson nem kaphatták meg a nekik megítélt okmányokat vagy pénztjalmakat, azokat holnap, kedden délután 4 és 6 óra közt vehetik át az Iparcsarnokban a zsűri elnökétől.

— (Időjárás.) Az északnyugati depresszió kelet felé nyomulva, nyugaton általánosan süllyesztette a levegőnyomást; a magas nyomás pedig Keleten van. Európában az idő enyhe és a nyugati államokban elvéve elfordultak kisebb-nagyobb esők is.

Hazánkban az idő felhősebb lett és az ország nyugati felében helyenkint kevés eső is esett. Magyar-Óvárról és Erdélyből zivatart jelentettek. A hőmérséklet nyugat felől tovább emelkedett, úgy hogy az éjjeli lehülés csak az erdélyi részekben volt jelentékeny.

Jóslat:

Változóan felhős, száraz és enyhe idő várható.

Hőmérséklet: d. u. 2 órakor + 18-2 C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) Gödöllőről jelentik: *Lipót* és *György* bajor hercegek tegnap Visegrádról ideérkeztek. *Konrád* bajor herceg tegnap délben Kis-Tapolcsányba utazott.

— (Feszty Béla) országgyűlési képviselő állapotában tegnap óta némi javulás állott be. Nagyobb foku láza nem volt s erőbeli állapota is kielégítő. Ma délelőtt hőmérséklete 37-3 foknyi, érverése pedig 96 volt. Igen sokan jelentek meg ma is a kórházban, a látogatókat azonban nem bocsájtották a beteghez.

— (A pápai ev. ref. gyűlés.) A dunántúli ev. ref. egyház, mint nekünk Pápáról jelentik, tegnap kezdte meg *Antal* Gábor püspök s *Hegedüs* Sándor főgondnok elnökleite alatt közgyűlési tanácskozásait. Ezt megelőzőleg lelkészavata volt. A püspök a kerületnek 13 új lelkészét avatta fel. Ezután lelkészi értekezletet tartottak, amelyen *Balogh* Elemér pozsonyi lelkész a teológusok számára külföldön létesítendő alapítványokról, *Antal* püspök az egyházi adózás kérdéséről, *Gyalokay* László ó-gyallai lelkész a kerületi gyűlések reformjáról és *Fülöp* József körmenti lelkész az egyház és az iskola viszonyáról tartottak tetszéssel fogadott felolvasásokat. A lelkészi értekezletet alelnökül *Kis* József esperest és jegyzőt *Csizmadia* Lajos teológiai tanárt választották meg.

— (Rákóczi-ünnep a vidéken.) Tegnap — vasárnap — ismét három helyen: Eperjesen, Nyíregyházán és Egerben tartották Rákóczi-émlékünnepet. A szép ünnepélyekről a következő tudósításaink számolnak be:

Az *eperjesi Széchenyi-kör* tegnap délelőtt diszgyűlést tartott *Berzeviczy* Albert védnök vezetése alatt. *Berzeviczy* szép megnyitót mondott, melyvel nagy hatást keltett. *Csegey* Gusztáv alkalmi ódját *Faragó* József szavalta, *Brückner* Győző tanár Sárosnak Rákóczi-korabeli művelődési viszonyait és Rákóczi eperjesi és sárosi udvartartását és elfogatását olvasta fel, mint munkájának egy részét. *Brommer* Ede kuruc dalokat énekelt, ezután a kollégium ifjusága pedig hazafias dalokat adott elő. Diszgyűlés után az eperjesi *Rákóczi-ház* tekintették meg, melyet legutóbb az iparművészeti iskola növendékei restauráltak és a Széchenyi-kör stilszerű emléktáblával jelölt meg. A diszgyűlésen a Tudományos Akadémiát *Miskovszky* Viktor, a Történelmi Társulatot *Bánóczy* József képviselte. Képviseletük magukat a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa, a Kisfaludy-Társaság, a szomszéd vármegyék, Kassa város és az ottani Kazinczy-kör. *Beöthy* Zsolt, *Szalay* Imre és *Horváth* Ödön üdvözlő sürgönyöket küldtek. Délután három különvonat Nagy-Sárosra vitte a közönséget, hol népünnep volt és *Hodossy* Imre Rákóczi kastélya előtt, amelyben Rákóczit elfogták remek szónoklatot tartott. A várkastélyt táblával jelölték meg.

Nyíregyháza város vasárnap délelőtt a város háza udvarán díszes Rákóczi-ünnepet rendezett. Megnyitó beszédet dr. *Mesko* László, ünnepi beszédet dr. *Bartók* Jenő mondottak. Dr. *Victorisz* József saját szerzeményű *Cinka* Panna Rodostóban című művét adta elő. A dalárda kuruc dalokat énekelt, valamint a Szózatot is. Este a városi dalárda kurucdalestélyt rendezett.

Eger városa is fényesen ülte meg a székesegyházban a Rákóczi-ünnepet. *Krassy* Félix kanonok misét mondott, mely után az ünnepi gyülekezet a városházára vonult, hol a diszközgyűlést *Jankovics* polgármester nyitotta meg és *Szederkényi* ünnepi beszédet mondott. Ezután a katolikus iskolán leleplezték az emléktáblát (itt fogadta Rákóczit *Telkessy* püspök. Ezután szavalatok és a dalkör által előadott hazafias énekek következtek. *Telkessy* sirját megkoszorúzták.

Rákosfalván is készülnek II. Rákóczi Ferenc emlékének megünneplésére. Október hó 17-ik napján lesz az ünnepély, mely eredetiségével, hazafias irányu érdekes programjával bizonyára nagy tömeget fog vonzani a közeli Rákosfalvára. Az ünnepélyen a díszbeszédet alkalmasint *Hock* János orsz. képviselő fogja mondani.

— A «Fehér Kereszt» bünei.) Közel háromszáz ember gyűlt tegnap össze az Adria-szálló éttermében, abból a célból, hogy a «Fehér Kereszt országos kölcsönös hitel- és segélyező-egyesület» bűnös üzemeltetése ellen állást foglaljanak. Az értekezleten megjelentek, többnyire szegény munkásemberek, akiknek összekuporgatott filléreivel sáfárkodott a szövetséget vezetője. A Horánszky-utca 13. szám alatt, saját házában van a «Fehér Kereszt országos kölcsönös hitel- és segély-egyesület mint szövetséget». Ez az egyesület azelőtt más néven mint kis jótékony egyesület működött, de mivel vezetőit különféle üzelmek miatt feljelentették, a vezetőség lemondott állásáról és helyette új választottak. Nemsokára ismét igazgatóságot és címet változtatott az egyesület és fölvette mostani nevét. Legutóbb június 14-én tartott közgyűlést az egyesület *Pap* Zoltán képviselő vezetése alatt. E közgyűlésen választották meg az új igazgatóságot, névszerint *Pap* Zoltán, *Nessi* Pál, *Pozsgay* Miklós és *Kállay* Lipót országgyűlési képviselőket, váradi *Rády* Jánost, ifju *Eggenhoffer* Pétert, *D-ák* Lajost, *Springmann* Antalt, *Tessényi* Gyulát, *Székely* Józsefet, *Halász* Frigyeset és *Ladányi* Józsefet. Az új igazgatóság azonban a június 18-án megtartott értekezletén egyhangulag kimondotta, hogy a megtiszteltetést el nem fogadja, mert a régi igazgatóság működéséről elébe terjesztett *mérleget tisztának nem találta*. Erre az ügyek vitetere négy tagu bizottság alakult, amely azonban mostanáig se tudott rendet csinálni. Az egyesületi tagok tegnapi értekezletén izgatottan vitatták meg az egyesület törvénytelen működését. Különösen *Radványi* Dániel ügyvezető igazgató és *Rózsa* Jakab felügyelő-bizottsági elnök ellen intézték a leghevesebb támadásokat. Felolvasták az egyesület egy volt tisztviselőjének nyilatkozatát is, amelyben vétkes mulasztásokkal vádolja *Radványit*. Az értekezlet különben igen zajos lefolyású volt, mert a Fehér Kereszt hitelszövetkezet kivevényelt hivatalnokai ellentüntetést akartak rendezni és gyakori közbeszólásaikkal zavarták a tárgyalás menetét. Az elkeseredett szegény tagok végre kiutasították a felbérelt zajongókat és elhatározták, hogy tizenkét tagu bizottságot küldenek ki, melynek az lesz a feladata, hogy a kereskedelmi és váltótörvénytörvényeknél az egyesület vezetősége ellen a megtörtölt lépéseket haladéktalanul megtegye.

— (A pénzeslevélhordó állapota.) *Boda* István pénzeslevélhordó állapotában tartós javulás állt be s teljesen jól érzi magát. Most már fogadhatja ismerőseit s rokonait, akikkel elbeszélget. Az orvosok véleménye szerint rövid idő múlva teljes egészséggel elhagyhatja a kórházat.

*

A m. kir. posta- és távirdaigazgatóság a következőket teszi közzé: *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter annak, aki a József-köruti pénzeslevélhordó ellen elkövetett merénylet tettesét elfogja, vagy ennek elfogatását utmutatásával biztosítja, 500, azaz ötszáz korona jutalmat tűzött ki.

— (Gyászrovát.) Londonból jelentik: A richmondí herceg meghalt.

— (A cár Bécsben.) Mürzstegben a cár fogadtatására az udvar megbízásából előfából hatalmas diadaliveket készítenek.

— (A fuvaroskocsisok sztrájkja.) A fuvaroskocsisok ma mintegy ezren kimondták a sztrájkot. Tanójuk a Váci-ut 56. számú vendéglőben van. Követelésük 24 korona heti fizetés, este 8 óráig tul 1 korona pótiék, 14 napi feimondási idő mindkét fél részéről, tisztességes bánásmód és külön kikötése annak, hogy az elkésve, de reggel 5 óráig a befogáshoz érkező kocsisok el nem bocsáthatók. A sztrájkolók ma több helyen zavargással akadályozták meg a dolgozó fuvaroskocsisok munkáját. Apró csoportokra oszlanak és ahol dolgozó kocsist látnak, lehúzzák a bakról, a kocsiból kifogják a lovakat és mindent elkövetnek, csak hogy dolgozó társaikat lehetetlenné tegyék. Ma délelőtt az Ujpesti-uton, a Hungária-uton, a Lehel-utcában és a Podmaniczky-utcában csináltak zavargást a sztrájkolók. A Koszoru- és Baross-utca sarkán meg valóságos vérengzést provokáltak. A sztrájkolók ugyanis a Baross-utcaban Seldien fuvaros kocsiját rohanták meg, a lovakat kifogták s a kocsist meg lehúzták és megakarták verni. Körmeny János 47. számú rendőrellenőr a megtámadott kocsis segítségére sietett, de vesztére. A sztrájkolók a rendőrellenőrré vetették magukat, a földre teperték, rugták; ütötték, verték. Ekkor érkezett a helyszínre Mózsai Sándor rendőr, aki látva az ellenőr veszedelmét, kardot rántott és a zavargók közé vágott. Az ütés Hollósy György kocsist érte, aki a fején sebesült meg. A zavargók erre széjjel rebentek. Hollósyt a mentők a Rókuskórházba vitték. A rendőrellenőr betámolygott a VIII. ker. kapitányságra, ahonnan a mentők a klinikára vitték. A zavargók közül eddig a VIII. ker. kapitányságra 13 kocsist kísérték be. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett a zavargások megakadályozására. A kocsisok közül a szemétfuvarosok is sztrájkba léptek, mintegy 250-en. A fuvarozó-, illetőleg szállító kocsisok és alkalmazottak egyesülete bőven el van látva pénzzel s így a sztrájkot hosszabb ideig elhuzhatják, ami azonban nem fog bekövetkezni, mert már több vállalat egyezsége jutott az alkalmazottakkal. Ma délelőtt különben a főnökök közül többen jártak a főkapitányság épületében, hogy az esetleges zavargásokra vonatkozólag óvintézkedést kérjenek. — Délelőtt az összes liszt- és gabonaszállító kocsisok is abbahagyták a munkát.

— (Furfangos székely.) A székely nép élénk eszejárású sok anekdota illusztrálja. Az alábbi párbeszéd nem régen pergett le egy székely képviselő dolgozószobájában. Beállit egy vidám, jókedvű háromszéki székely.

— Jó napot méltóságos, nagyságos, tekintetes ur!
A képviselő kedélyesen felkacag:
— Sok a cím atyafi. Talán egy is elég belőle.
A székely hamiskásan megböki tarkóját s dallamos, háromszéki dialektussal adja meg a választ:
— Hát instálom, tessén kiválasztani a legalkalmasabbat...

— (Az osztályosorsjáték) mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki:

10.000 koronát nyert: 64430.
5000 koronát nyertek: 43227 66399 90889.
2000 koronát nyertek: 7094 7367 13305 14723
17865 27032 32435 34134 42593 46747 53155
76505 77596 83184 83334 99900 104016 107862
108549.
1000 koronát nyertek: 1368 8760 9116 13437
13600 17365 18708 21482 22635 30176 32735
33441 34371 35906 37548 40298 41252 44862
61854 62219 63069 64709 65844 67688 67719
72475 75851 82147 82467 82923 86860 88866
94996 95949 96527 98837 99077 102165 104592
105880.
500 koronát nyertek: 2545 3737 4028 4237 8888
9523 10130 10259 12330 13614 15182 19010 19635
20146 21534 24638 25446 28644 28759 30359
32278 32876 34288 35602 36930 38907 39275
39293 39332 39441 41035 42553 44527 45591
46932 47096 51008 53185 54148 54559 56249
57294 57499 59767 61117 63691 63876 65015

65276 68583 70860 71253 72916 74800 75293
75399 78477 80579 84211 81513 81939 83502
85410 87872 88716 89671 90322 92496 92637
93636 93852 94496 96649 97426 97455 97510
102950 105035 106133.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

— (Tüz.) Nagyszőlősről jelentik: Szászfalu községben tegnapelőtt délelőtt özv. Szocska Mihályné házában tűz ütött ki, mely a nagy szélben irtózatossá vehemenciával terjedt tovább. A szomszédos feketárdói tüztöltés mindent elkövetett a tűz lokalizálására, ami azonban a nagy szárazságban s a vízhiány miatt lehetetlen volt. Tizenhat ház, töméntelen sok termény, porig égett. A kárt még megközelítőleg sem lehetett megállapítani, de százezer koronán felül van. Csak kevés épület s termény volt biztosítva.

— (Családi viszály miatt.) Brassóból jelentik: Vér István prázsmári pályafelügyelő felesége öt hónapos gyermekével családi viszálykodás miatt vízbe ölte magát. Vér kétségbeesésében szintén öngyilkos lett.

— (Egy léghajós utja.) Párisból jelentik: De La Faux, az ismeretes léghajós, aki szombaton este 6 órakor St. Clouból szállott fel Djinn nevű léggömbjével, tegnap este 11 órakor Hullban szállott le.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Ujházi Ede a Nemzeti Színház örökös tagja. Örömmel jelentjük, hogy Ujházi Edét a belügyminiszter a Nemzeti Színház örökös tagjává nevezte ki. A belügyminiszter tegnap értesítette erről a tényről Somló Sándort, a Nemzeti Színház igazgatóját, ki a kinevező okmányt este, a Patyolat kisasszony első felvonása után adta át a kiváló művésznek. Nem szükséges hangsúlyoznunk, hogy ez a kinevezés mindenütt a legnagyobb örömet kelti s a legszebb méltatása annak a munkás harminchárom esztendőnek, melyet Ujházi mester az ország első színpadán eltöltött.

Ujházival együtt most öt örökös tagja van a Nemzeti Színháznak: Blaha Lujza, Jászai Mari, Prielle Kornélia és Náday Ferenc. Ujházi Ede 1869-ben augusztus 13-án lépett fel először — mint vendég — a Nemzeti Színházban. Othellóban Jágó szerepét adta. Másodszor ugyanazon év augusztus 19-én vendégszerepelt «Az apát keres» és «A miniszter előszobájában» című darabokban. 1870. április elsőjén lett szerződött tagja a Nemzeti Színháznak. Harmincnyolc esztendő óta színészkedésén kívül, mint tanár is működött — több, mint tíz éve — az Országos Színművészeti Akadémián s játékmester is volt az Operaházban.

* A Kisfaludy-Társaság szeptember 30-án, szerdán délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia termében tartja havi ülését.

* A magyar történelmi társulat október 2-dikán (pénteken) délután 5 órakor a magyar tud. akadémia I. emeleti üléstermében választmányi ülést tart.

SPORT.

Őszi futtatások.

— Második és harmadik nap. —

Budapest, szept. 28.

Szombaton a negyedik futam után óvás izgatta fel a kedélyeket, *Prognose* lovása jelentett óvást a harmadiknak beérkezett *La Plata* ellen nekilovaglás miatt. A versenyintézőség jogosnak is találta azt és diszkvalifikálván *La Platát*, *Prognose*t jelentette ki harmadiknak. A győztes *Barbi*-re 14-szeres pénzt adott a totalizátor, míg a helykvóta 194 volt rá. Lotterie 176, *Prognose* 200 koronát fizetett 50 után.

Tegnap óriási közönséget vonzott a versenyterre a *Földmívelési miniszter díja*, melyért hét pályázó ndult. A Trauttmannsdorf-istálló, mint előre megírtuk, két lovat indított, *Nunquam dormiot* és *Carmin*t, de nagy meglepetésre *Carmin*t jelölte nyerő-

nek, valószínűleg azért, hogy *Nunquam dormiot* jobb oddsszal fogadhassa. A bookmakerek azonban nem tilték fel ezen manővernek, mert *Nunquam dormiot* csak ötnegyed reával adtak s hogy az istálló sem fogadta nyerőnek jelentett lovat, eléggé illusztrálja, hogy még négyszeres pénzzel sem fogadták.

Start után *Aristides* vezetett jó iramban és helyét megtartotta a célíg, itt azonban a hátvédből előre tört *Nunquam dormio* és *Retour* és heves finish után a bíró szerint rövid fejhosszal az előbbi lett első *Aristides* előtt. Annyi bizonyos, hogy ennél rövidebb fejjel rég nem győzött ló. Lehet, hogy a bécsi és budapesti pályák közös bíróját némileg befolyásolta szimpátiája is a Baltazzi által vezetett Trauttmannsdorf istálló iránt, tény azonban az, hogy az orrhosszak eltörlése óta az olyan rövid fejek, mint a tegnapi volt csak holtverseny győzelemhez juttatták a lovakat. *Carmin* mint előrelátható volt, pillanatra sem játszott szerepet a versenyben. A győztest megvette az állam.

Fényes győzelmet aratott *Czipész* az első futamban, amely után ismét sokat fogadták a St.-Legerre. A többi versenyt szokott érdeklődés mellett futottak le s az eredmények a következők voltak:

Szombat.

V. *Kétévesek eladóversenye*. Díj 2000 korona. Táv. 1000 m. Andrassy G. gróf *Bedacht*-ja (lov. Russel) első. Ez az második, Cash harmadik. Futottak még: Mihaszna, Rendetlen, Rominten, Akarat. Tot. 10 : 27. Helyre 50 : 72, 142 és 74.

VI. *Eladóverseny*. Díj 2000 korona. Táv. 2000 méter. Ifj. Dávid E. *Ilonk*-ja (lov. Cleminson) első, Matchboy második, Gyöngysziget harmadik. Futottak még: Adoma, Kegylene, Toldi és Jim Morgan. Tot. 10 : 88. Helyre 50 : 80, 68 és 64.

Vasárnap.

I. *Pásztor-díj*. Díj 3000 korona. Táv. 2000 m. Szemere M. *Cipész*-e (lov. Bonta) első, Viribus unitis második, Futótűz harmadik. Több ló nem futott. Tot. 10 : 14.

II. *II-od oszt. eladóverseny*. Díj 3000 kor. Táv. 1600 m. Gróf Andrassy G. *Székel*-e (lov. Heidt) első, Pillangó második, Bonta harmadik. Futottak még: Bátor, Sug és Román. Tot. 10 : 53. Helyre 50 : 110, 126.

III. *Földmívelésügyi miniszterium díja*. Díj 30.000 korona az elsőnek, 7000 korona a másodiknak, 3000 korona a harmadiknak. Táv. 2400 méter. Gróf Trauttmannsdorf L. *Nunquam dormio*-ja (lov. Barker) első, *Aristides* második, *Retour* harmadik. Futottak még: Pázmán, Perhaps, *Carmin*, *Ignatief*. Erős küzdelem után rövid fejhosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10 : 15. Helyrefogadások: 50 : 70, 82 és 136. Győztest az állam követelte.

IV. *Kétévesek handicapja*. Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. Schosberger L. *Ambrosius*-a (lov. Taral) első, *La Plata* második, *Aldozat* harmadik. Futottak még: *Petrolay*, *Sommerfrische*, *In spe*, *Tilinkó*, *Snip-Snap*, *Fair mortgage*, *Csirit*, *Matador*. Tot.: 10 : 57. Helyre 50 : 102, 108 és 180.

V. *Nyeretlen kétévesek versenye*. Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. Báró Üchtritz Zs. *Gute Gabe*-ja (lov. Taral) első, *Szászország* második, *Techtl-Mechtl* harmadik. Eutottak még: *Del*, *Rothal Express*, *Parnassus*, *Veruda*, *Irén*, *Likör*, *Nona*, *Dulcinea*, *Menyecske*. Tot. 10 : 25. Helyre 50 : 76, 122 és 176.

VI. *Eladók handicapja*. Díj 2000 korona. Táv. 1600 méter. Ifj. Dávid E. *Condottiere*-je (lov. Bonta) első, *Boa* második, *Babám* harmadik. Futottak még: *Curieuse*, *Pityke*, *Erzsike*, *Hamlet*. Tot. 10 : 103. Helyre 50 : 120, 80 és 124.

Negyedik nap.

Holnap kerül döntésre a 10.000 koronával dotált *Hatvani-díj*, melyben hír szerint

<i>Parányi</i>	Van Dusen
<i>Mixi</i>	Russel
<i>Hirmondó II.</i>	Lewis
<i>Reve d'or</i>	Bonta
<i>Hadur</i>	Spencer
1901	?
<i>Jaqueline</i>	Adams

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Muzeum-körut 7., Dr. Egger Leó, Váci-körut 17., Török József, Király-utca és Andrassy-ut, Kartschmaroff A., Népszínházzal szemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut, Gara és Roib, József-körut 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körut 10., Molnár és Moser, Koronaherceg-ut., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrassy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Toquade
Kingdom

Krouzil
Tarat

fognak indulni. Ezek közül mi *Kingdomban*, *Parányiban* és *Mixiben* bizunk leginkább, de jó futást várunk *Hadurtól* is.

Az egyes versenyre jelöltjeink ezek:

- I. *Hanka* — *Wampum* — *Szemere-ist.*
- II. *Ballada* — *Szélcsend* — *Kiss me.*
- III. *Kingdom* — *Parányi* — *Mixi.*
- IV. *Lagosta* — *Szászország* — *Marsca.*
- V. *Quid nunc* — *No good* — *Progaicty.*
- VI. *Davensberg* — *Bonbon* — *Bordereau.*

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

== Halálos botlás. Bicskei András földművelő ez év január 18-án Tápió-Bicskén a korcsmában összevesztett három ottani suhannal, névszerint Pekker Antal, Egresi Gábor és Szalóki Istvánnal. Az összeveszésnek vérekezés lett a vége, amely alkalommal Bicskei egy jelentéktelennek látszó s botlástól származó sebet kapott balkeze középsőuján. A vizsgálat során a vádolt három suhanc tagadta, hogy Bicskeit megütötte. Pekker csupán annyit engedett meg, hogy a sérülés egyiküktől származott.

— Osszegyűttünk — mondja a vádlott — oszt lehet, hogy megütöttem.

— Halálát nem kívántuk — hagyta jóvá Pekker vallomását Egresi.

A kihallgatott három orvosszakértő különféle okok behatásának tudja be Bicskei halálát, de mindegyik elismerte, hogy a sérülés és a bekövetkezett halál között okozati összefüggés van s hogy a halált a fertőzés folytán beállott tüdőgyulladás okozta. A pestvidéki törvényszék Bánó József elnöklésével tárgyalta az ügyet s számos tanu kihallgatása és Bíró Kálmán ügyész indítványára Pekker Antal és Egresi Gábor vádlottakat halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt 9—9 havi börtönre ítélte. Szalóki Istvánt pedig, mivel a tanuk vallomása szerint nála bot sem volt, a vád alól felmentette a bíróság. Az ítélet jogerős.

== Halálra ítélt gyilkos. Eszékről táviratozzák: A *mitrovicai* törvényszék az 50 éves Belovics Ábrahámot gyilkosságért, amelyet Besenovóban Arzenievics földművesen követett el, kötélhalálra ítélte. Ez már a második halálos ítélet ezen a héten.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van **Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.** Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

A szatmári kiállítás. Szatmár, Nagybánya és Nagykároly városok s azok környékének gazdái, kertészei igazán szép kiállítást hoztak össze a szatmári Kossuth-parkban. Amit gyümölcsben, konyha- és virágkerti terményekben Magyar-

országon produkálni lehet, az mind látható ezen a kiállításon s különösen gyümölcsben nyújt oly kiválót, amit egyaránt megcsodál a laikus és a hozzáértő. A kiállítást a *Szatmármegyei Gazdasági Egyesület* rendezte.

A megnyitó össze volt kötve Szatmár város kegyeltes ünnepével: ez alkalommal leplezték le *hegy-megi Kiss Gedeon*nak, Szatmár egykori főkapitányának szobrát. Kiss Gedeon mint szatmári főkapitány éveken át reprezentálta a várost úgy le-, mint föl-felé. Kiss Gedeonnak lehet köszönni a gyönyörű szatmári Kossuth-park létrejöttét. Ebben a parkban állították fel a szobrát is.

Dr. *Fejés István* ünnepi beszéde után, melyben a Kiss Gedeon érdemeit méltatta, *Uray Géza* a szoborbizottság nevében Papp Géza polgármester gondjaira bízta a szobrot.

A leleplezés után az ünneplő közönség a Kossuth-parkbeli kioszk lépcsőházához vonult. Szatmármegye egész intelligenciája egybegyűlt ide. Itt a kiállítás rendező bizottságának elnöke: dr. *Fekete Sámuel* mondott először beszédet, amelyben a kiállítás célját ismertette. Szatmármegye gyümölcsstermelése megérdemli, hogy megismerjük — de szükség volt arra azért is, hogy a termelők és fogyasztók közt közvetlen összeköttetést létesítsenek.

A kiállítást gróf *Hugonnay Béla* főispán nyitotta meg rövid beszéddel, amelyben elismerését fejezte ki a kiállítóknak s köszönetet mondott a földművelési miniszternek jelentékeny anyagi támogatásáért. *Darányi* miniszter nevében rudinai *Molnár István* kir. tan. gyümölcsészeti miniszteri biztos válaszolt. Örömet fejezte ki a nagy haladáson, amelyet az ország gyümölcsstermelése az utolsó évek alatt elért, egyuttal sikert kívánt a kiállítóknak.

Délután egy órakor volt a kiállítási lakoma számos lelkesült felköszöntővel. A lakomán egybegyűltek *Darányi* minisztert meglehangú táviratban üdvözölték. Este a kiállítás területét fényesen kivilágították, a szatmári és a megyei előkelő társaság pedig a Pannoniában gyűlt össze, ahol fényes bál volt.

Oszttrákok a közös vámterület ellen. Az alsó-ausztriai *mezőgazdák szövetségének* közgyűlése, melyen több tartománygyűlési képviselő, valamint a gazdasági érdekeket kereskedelmi szerződés kötésénél óvó központi bizottság elnöke, lovag *Hohenblum* is jelen voltak, egyhangú határozatot fogadott el, amely kimondja, hogy az *oszttrák gazdaság nem viseli el tovább a Magyarországgal való közös vámterületet.* Az oszttrák kormányt és a Reichsrath mindkét házat az ausztriai mezőgazdaság *legmagasabb léte érdekében* kéri a *gazdasági elválás* létesítésére, mely *mind a két államnak követelése.* Szerintük gazdasági elválás és az ezzel megteremtett önálló oszttrák vámterület az oszttrák mezőgazdaság helyzetét lényegesen javítani fogja.

A ceglédi baromfi-kiállítás. Pestvármegye Gazdasági Egyesülete a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával és a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete közreműködésével sikerült baromfi-kiállítást rendezett *Cegléden.* A kiállítást szombaton nyitották meg *Beniczky Ferenc* főispán, *Beniczky Lajos* alispán, gróf *Keglevich Gábor*, gróf *Teleki Sándor*, gróf *Teleki József*, *Teleki Józsefné* grófné, gróf *Keglevich István*, *Forster Géza*, az O. M. G. E. igazgatója, dr. *Rodiczky Jenő*, dr. *Förster Aurél* és nagy közönség jelenlétében. A rendezőség részéről gróf *Keglevich Gábor* köszönetet mondott a három nagy pestmegyei városnak: *Kecskemétnek*, *Ceglédnek*, *Halásznak*, amelynek tenyésztői alapították a szép kiállítást. Beszéde után *Teleki Józsefné* grófné megnyitotta a kiállítást.

Torontálmegyei hitelszövetkezetek értekezlete. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó *torontálmegyei hitelszövetkezetek* október 10-én értekezletre és érdekes előadások meghallgatására gyűlnek össze Nagy-Becskerekén. *Poroszkay Béla* vármegyei főügyész elnöki megnyitóját követően kiosztják *Hönig Péter* csöszteleki és *Kögl Béla* écskai hitelszövetkezeti elnöknek a *diszokleveleket*, ame-

lyeket az Országos Központi Hitelszövetkezet adományozott nekik. Azután következnek az *előadások.*

Gyümölcs és szőlőkiállítás Kecskeméten. A kecskeméti Gazdasági Egyesület által rendezett szőlő- és gyümölcskiállítás szombaton délelőtt nyílt meg. *Koritsánszky János*, a gazdasági egyesület elnöke megnyitó beszédében bejelentette, hogy *százhárom kiállító* jelent meg, hét testület és telep pedig versenyen kívül mutatja be termelését. *Kada Elek* polgármester, a kiállítás diszelnöke rövid beszédében köszönetet mondott *Darányi* földművelésügyi miniszternek a támogatásért s kifejtette, hogy különösen a sokféle faj bemutatása főhaszna a kiállításnak, amelynek értékét emeli, hogy *Angyal Dezső*, a m. kir. kertészeti tanintézet igazgatójának vezetése alatt történt a fajok meghatározása. Ezután a nagy és díszes közönség megtekintette a kiállítást, amelynek huszonnégy tagu bizottsága végezte a bírálatot. A gyümölcsfelét *hatvanöt tételben* bírálták. Ezek közt háromféle oklevelet kapott ötvenkét kiállító, tiszteletdíjat egy kiállító. A szőlőnél nyolc tételben oklevelet kapott négy kiállító, tiszteletdíjat egy kiállító, pénzdíjjal jutalmaztak egy kiállítót.

A magyar nemzet jövedelme. A berlini statisztikai kongresszuson dr. *Fellner Frigyes* előadást tartott a *magyar nemzet jövedelméről.* Eszerint az ország tiszta jövedelme a következő tényezőkből alakul: *östermelés 2327,098.288 korona /65-27 százalék/*, ipar 765,423.125 korona (21-52 százalék), kereskedelem és szállítás 409,012.805 korona (11-47 százalék), a külföldről folyó járadékok és kamatok 61,622.812 korona (1-74 százalék). A nemzeti összes jövedelem 3565,157.030 korona. A külföldre folyó kamatok és járadékok összege 354,529.533 korona. Magyarország összes tiszta nemzeti jövedelme tehát 3210,627.497 koronaa. A személyes szolgálatokból származó jövedelem 605,209.890 korona. Ugyancsak dr. *Fellner Frigyes* a *magyar nemzet vagyonát* nemrégén *56 milliárdra* becsülte.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 10000 métermázsa változatlan áron.
Készárúüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 500 mm. 81 k. 7.90 korona, 100 mm. 80 k. 7.85 korona, 100 mm. 80 k. 7.80 korona, 100 mm. 78-5 k. 7.70 korona, 100 mm. 78 k. 7.70 korona, 100 mm. 77-5 k. 7.60 korona, 100 mm. 76-5 k. 7.42-5 korona.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 77-5 k. 7.50 korona, 200 mm. 77 k. 7.60 korona.

Bácskai: 4000 mm. 77-5 k. 7.75 korona.

Dunai: 900 mm. 77 k. 7.40 korona.

Zimonyi: 2200 mm. 77 k. 7.50 korona.

Mezőturi: 100 mm. 80 k. 7.90 korona.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 80 k. 7.85 korona.

Rozs: 100 mm. 6.12-5 korona, 200 mm. 6.05 korona.

Arpa: 150 mm. 6.12-5 korona és 200 mm. 6.10 korona.

Zab: 150 mm. 5.50 korona.

Érték-tőzsde.

Közepes forgalom mellett az árak gyengültek.

A déli tőzsdén zárultak:

Oszttrák hitelrészvény	648.—	647.—	646.50	—
Magyar hitelrészv.	711.50	710	710.—	—
40/0 koronajáradék	97.60	97.45	97.40	—
Leszámitolóbank	—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	516.—	516.—	515.—	—
Rimamurányi	456.—	456.—	455.—	—
Allamvasut	650.—	649.50	648.50	—
Városi villamos	307.—	307.50	307.50	—
Budapesti Közut	—	—	596.50	—

Az előtőzsdén jegyezték:

Oszttrák hitel	646.50	—	—	—
Magyar hitel	712.50	—	—	—
40/0 koronajáradék	97.40	—	—	—
Leszámitolóbank	—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	515.—	—	—	—
Rimamurányi	457.50	—	—	—
Allamvasut	649.50	—	—	—
Városi villamos	307.50	—	—	—
Budapesti Közut	599	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

102

SZINHÁZAK.

Kedd, 1903. szeptember hó 29-én.

M. kir. Operaház.

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzette Erkel Ferenc. Szövegét írta Egressy Béni. Kezdeté 7 óraker.

Nemzeti színház.

A kaméliás hölgy.

Színmű 5 felvonásban. Írta Dumas. Kezdeté 7 óraker.

Népszínház.

Cigányélet.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Dalokkal és táncal. Írta és zenéjét szerző Dankó Pista. Kezdeté 7 óraker.

Vigszínház.

Lia.

Mese 1 felvonásban. Írta Zboray Aladár. Zenéjét szerzette Kun László.

Utána:

Az igazgató ur.

Dráma 1 felvonásban. Poé Edgar után írta André de Lorde. Végül:

Leánykérés.

Bohózat 1 felv. Írta Csehov Antal. Kezdeté fél 8 óraker.

Magyar színház.

A drótos tót.

Nagy operett előjátékkal 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Zenéjét szerző Lehár Ferenc. Kezdeté fél 8 óraker.

Uránia.

Szerbia.

180 színesen vetített képpel és 20 mozgófényképpel. Írta Strausz Adolf dr. Kezdeté fél 8 óraker.

Fővárosi nyári színház.

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzette Bizet. Szövegét Merimée Prosper beszélye után írták: Meilhac és Halévy L. Kezdeté fél 8 óraker.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

11 óraker! 11 óraker!

Egy szenzációs per.

Bohózat. Írta Caprice.

Ezt megelőzi:

ÉJJEL A KASZÁRNYÁBAN.

Bohózat. Írta: Öreg baka.

A remek télikertben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

Schottola Ernő A rugyantaggyártás meghonosítója Budapest, VI., Andrásy-ut 3. Legjobb minőségű gummitömlők kerti feeskendezésre **árjegyzék ingyen.**

90 kr. Minden órajavítás arany, ezüst és drágakő beváltás a legmagasabb árban **Schiller Izsó** IV., Király Pál-utca 12. sz.

Magyar üvegbiztosító-társaság
Budapest, Váci-körút 31. sz.

biztosít tükör-üvegtáblákat portálékban, üvegtételeket egész építményeknél, a legolcsóbb díjak és a legpontosabb leszámítás mellett. Több évre szóló biztosításnál tetemes kedvezmények. Elvállal szállítási biztosításokat is. Ügyes ügyönkök kerestetnek.

„GOBESAGOK” KACAGTATÓ
székelyhistoriák
II. KIADÁS

Postaköltséggel együtt 1K.40.f. ért
küldi: PETERFY TAMÁS BUDAPEST, IX. KÖZTÉLEK

Magy. kir. államvasutak üzemeltetősége Aradon.

27.242—903/L. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzemeltetősége központi helyiségeinek padozatfényezési munkálataira ezenel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A vállalkozó köteles az üzemeltetőség központi irodahelyiségei és pedig mintegy 1280 m² területtel bíró tölgyfapadozatu szoba közül negyvenkettőt 1/4 évenként, tizet havonként, továbbá a földszinten és I. emeleten lévő összes, mintegy 425 m² területtel bíró folyosókat ugyancsak 1/4 évenként egyszer beeresztetni és fényezni.

A beeresztés, illetve fényezés előtt a vállalkozó a helyiségeket díjmentesen felszűrni vagy felmosni tartozik.

A kötetendő szerződés 3 évre szól, de kiköti a szerződő üzemeltetőség, hogy azt a lejárat előtt is 3 havi előzetes felmondás mellett bármikor és bármely oknál fogva felmondhatja.

Az 1 koronás bélyegű és «Ajánlat az aradi üzemeltetőség központi helyiségeinek fényezési munkálataira a 27.242/1903. számhoz» felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt s két tanu előtt aláírt ajánlatok 1903. évi október hó 5-én déli 12 óráig az alulirt üzemeltetőség általános (I.) osztálya főnökénél nyújtandók be.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott vállalati összegre való tekintet nélkül, szabadon történik.

Aradon, 1903. évi szeptember hó 16-án.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Az üzemeltetőség.

Törlesztéses

kölcsönt!

Földbirtokra, házakra 4-650/0 mellett (töketörlesztéssel együtt) az érték 70/0-ig. Közhivatalnokoknak 15 évi törlesztésre személyhitelt kezes nélkül katonai házassági óvadékra, továbbá minden hitelképes egyének leggyorsabb és diskrét lebonyolítás mellett kiessközöl. (Válaszbélyeg.)

Mellinger Oszkár

BUDAPEST, 146
IV., Ujvilág-utca 33. szám.

Hirdetéseink alapján történt rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 956. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abtheilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Werndl-fegyverek

katonai puskaművekek által kipróbálva legjobb állapotban

Gyalogsági fegyver	--- K 5.— 7.— 10.—
Rövid gyalogsági fegyver	--- K 8.— 12.— 15.—
Lovassági karabély egészen új	K 25.— 30.— 40.—
Töltények darabja	--- K —, 10 —, 10 —, 10
Fegyverszij darabja	--- K 1.— 2.— 3.—
Szurony hüvellyel darabja	--- K —,60 1.— 1,50
Lefauchaux revolver	--- K 4.— 6.— 8.—
Buldog revolver	--- K 6.— 8.— 10.—

Fegyvereinkért jótállást vállalunk. 78

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udv. szállítók egyenruházati intézete Budapest, IV. Váci-utca 35. sz.

Kézimunkák

s anyagok legjobban kaphatók CZAMRA RÓBERT, Budapest, IV., Zsibárus-utca 5. sz. Egyedüli kézimunka-üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet, különleges magyar stíli rajzok s aplikációkban. Mindennemű hímzőszövetek, kötő- és horpoló-anyagok dúsz választékban. Iskola- és vidékre 10% árengedmény. Vidékre minták bérmentve.

Lovogrin!

A világ legjobb amerikai hajvize, hajkihullás ellen, egyszerűs mind a legjobb hajnövesztő szer, ami mindent felülmul, mi eddig létezett. — Nagy üveg 5 kor., kis üveg 2 kor. Ugyanílyen hatásu amerikai Lovogrin-szappan hajnövesztő 1 kor., Lovogrin-szappan májfolt és szeplő ellen 1 korona. 142

Főraktár: BECK A. ALBERT

illatszerraktárában

V. ker., Sétatér-u. 5. (A Lipótvárosi szállodában).

Eddig nem létezett, páratlan a maga nemében a REKORD

műintézet szövetkezet, mely hazai szegénysorsu akadémia-művészekből alakult és céljuk a nagyközönségnek alkalmat nyújtani igazán művészi munkák olcsó beszerzésére, vállalkozók és ügyönkök kizárásával. Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ez által alkalmat nyujt, az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. Jó munkáért mindenkor kezeséget vállalunk bármely rossz fénykép után.

Árak minden utánfizetés nélkül.

Színes képek:

Életnagyságu krétarajzok v. nagyítások papirkerettel együtt	--- 3 K.
Életnagyságu pasztellfestmény papirkerettel együtt	--- 6 «
Életnagyságu olajfestmény	--- 10 «

Vidékre utánvételrel minden kép után 1 korona csomagolást díj fizetendő.

Mütermem:
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

A „HARISNYAKIRÁLY”

udapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2. szám, a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

Minden szó 3 fill.

Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés

ára: 30 fillér.

A Magyarországon minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbellyel beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbellyel felül még 40 fillér küldendő.

Pénzkölcsön

Budapesti házak, házrészek II-ik és III-ik féltelére, telkekre, környékbeli ingatlanokra, convertálások: 8 nap alatt. — **Személyhitel** magasabbrangú tisztviselőknél, katonatiszteknek, kereskedőknek 3 nap alatt. — **Központi Hitelforgalmi Intézet** VII., Akáca-utca 10.

3 métermázsza

lépésméret eladók. Ajánlatok Huszár Károly tanítóhoz intézendők Bel-Fürdőre (Tolnam).

Dívtos bicikli

15 főtől feljebb, ugyanott bicikli alkatrészek féláron kaphatók. VIII., Dobozi-u. 21. órányál.

Művészies munka!

KLEIN ADOLF

férfi-szabó üzletében
Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.

„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 főtől feljebb gyapjuszövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. Kívánatra mintákat küldök. **Akadémiai szabászat** szerint. Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Hivatalsszolgá,

500 kor. fizetéssel, 140 kor. lakáspénzzel és 60 korona ruhailetményvel javadalmazva felvétetik. Határidő: október 8. Cím a kiadóhivatalban. 1986

Zenedét végzett

zongora tanítónő ajánlkozik órák adására mérsékelt díjazásért Mária-u. 5., II. 29.

WEISZ JÓNÁS

órá- és ékszer-üzlet

Budapest, VI., Váci-körút 53.

Olcso jó és pontos kiszolgálás. Három évi jótállás. Nagy választék inga-, zseb- és fali-órákban. Javítások házból is házhoz szállítanak.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Csinosan butorozott

szoba két urnak azonnal kiadó. VIII., Agteleki-utca 2-ik szám, II. em. ajtó 10.

Licht Mór

uri- és női cipésmester

Budapest, Váci-körút 55.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. Mértékszerinti megrendelések jutányos árban és pontosan eszközölnetnek.

Domonkos Lajos

uri és női cipész meter

Budapest, Teréz-körút 32.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. — Mértékszerinti megrendelések jutányos árban és pontosan eszközölnetnek.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló könyvelő, Erzsébet-körút 58, kikapoz felöltöket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbeli sajtáthatják el a könyvvitelt.

Átadó lakás.

A Ferencvárosban egy két utcai szobából és egy konyhából álló — lakás elutazás miatt nagyon jutányos feltételek mellett átadó. Értekezhetni Páva-u. 37. sz. alatt a házmesternél.

Legolcsóbb bevasárlási forrás.

SZELLO R.

saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerinti megrendelések pontosan készítenek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközölnetnek. Javítások elfogadtnak.

DREZSMANN Károly

BUDAPEST

borotva homoru-köszörűldo villanyerővel. — Különlegeségi üzlet hordó- és fodrászati-cikkekből. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Hasmenést

kis gyermekeknek és felnőtteknél megszűntet a Sztraka-féle Tannincosokoldé. Kapható gyógytárakban 40 fill.

Egy villa

szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

Kisegítő

vámoló, 384 korona bérrrel, a szolgálati nanokon 1 kor. pótlékkal és 100 kor. ruhapénzzel javadalmazva felvétetik. Határidő: okt. 15. Cím a kiadóhivatalban. 1989

Alapos oktatást

a francia-, angol-, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. Kétfős referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokaik nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénzügyet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcso, szolid árak, pontos kiszolgálás.

Aszodi S. és Társa

férfiszabó-mester

VIII., Kerepesi-ut 41. szám

(Adria-szálló épület).

Nagy választékú raktár angol és francia divat-kelmékben. Mérték szerinti megrendelések az általánosan elismert 14 főtől árakban a legujabb divat-kelmékből készítenek. — Kívánatra mintákat és mértékvételi utasítás bérmentve. 162

!! Központi szőnyegtelep vezet !!

Csakis Múzeum-körút 39. sz.,

a Múzeum-kerület szemben.

Az őszi idény beálltával raktárunkat a legmagasabb igényeknek megfelelően, dusan felszereltük és ezáltal sikerült eddigi árainkat még alacsonyabbra redukálni. Egy összecusukható vasgőz 3-részi matracca, 1 szirma-utanzali ágyló, 5 méter futó, 1 flaneltakaró csak 9 főt. 1 ablak (2 szárny) szövetfüggöny 1 főt 15 kr. 2 ágyló, 1 asztalterítő, összesen 2 főt 50 kr. Futószőnyegek 13 főtől feljebb. Ebdőlő-, háló- és szalonszőnyegek, különféle minőség és minden nagyságban, rendkívül olcsón. Tull-stórok (applikált) 4 főtől feljebb. Kombinált, saját föltgyeletem alatt készült posztó és plüss asztal- és ágylóterítők, függönyök, a legujabb színek és legromekből összeállításban, még eddig nem létezett árakon.

Fölvívás az összes intézetek, hivatalok, szállodák, vendéglők s kávé- és szobák bevonására, ablakvédőket és légzuzam elhárítására eszközölnék, kérem szives látogatásukat a minőség és árak tájékozása céljából. **Sima** (zöld, bordó) pokróc, 120 cm. széles, metereje 1 főt 40 kr. — Nagy előny vidéki vevőknek: 100 fős vételnél egyes fogatom, 200 fős vételnél kettős fogatu gummikerekműt áll teljes napon a vevő rendelkezésére. 164

Balaton csarnok V., Vadász- és Hajnal-u. sarok.

Saját épületében kávéház és szálloda

ma megnyitott ujonnan átalakítva. Naponta kitünő cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel

157 **Veszprémi Steiner Sándor.**

4%-os törlesztéses készpénzkölcsönt

20, 30, 40, 50 vagy 65 évitők kamatt-törlesztésre és nagyobb bérházakra budapesti és városi környékbeli földbirtokra és nagyobb bérházakra budapesti és városi környékbeli házak, telkek II-ik és III-ik féltelére 5%-7% kamattal. Drágább tartozásoknak magasabb convertalását személyhitelt katonatiszteknek, papoknak, köztisztviselőknél, birtokosoknak, kereskedőknek. **Központok és javadalmazva olcsó kölcsönök** birtokok adás-vételét, parcellázásokat stb. a legkulsabb feltételekkel, szakszerűen és gyorsan lebonyolítja a

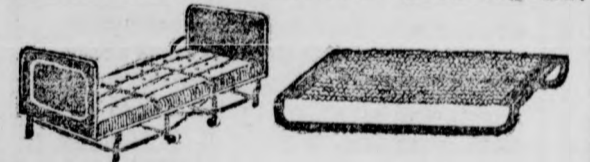
KOZPONTI HITELFORGALMI INTÉZET

Budapest, VII., Akáca-utca 10. szám.

Beküldendő telekkönyvi kivonat és kataszteri birtok, felvilágosításra pedig válaszbellyel. **Központi Intézet** Bács-, Temes-, Torontál-, Arad-, Csanád és Postmezőgyékben szép fővedelem.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOCSÓBB.

PAP PAP PAP

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3KIVETHETŐ MATRAGGAL 10Ft. ACÉLSODRÖNY ÁGYBETÉT 5Ft.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölnetnek, nem tetsző árak kicsérélnetnek, vagy a pénz visszaadatik.

— Alapított 1854. évben. —

Ablakvédő-, faredő- és redőtenzely-gyár.

KALLAB V. Ruth József utóda

BÉCS

XVII., Hernalser Hauptstrasse Nr. 52. XVII., Bergsteiggasse Nr. 28. 163

Arjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

HATSCHKE ARTHUR

Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 21. sz.

látszerészeti és fényképezőgépek és kellékek szaküzlete.

Különlegességekben

dus választék jutányos árak mellett.

E lap olvasói 10% árkedvezményben részesülnek.

BÜTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Grossmann B. és Társa

Erzsébet-körút 12. I/9. 14—16 forintért férföltönyök mérték után készítenek a legujabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12—11.

Nyomatott a «Stephaneum» körforgó gépén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.